

HV SKAL BLI SPISSERE

HV skal bli spissere og mer robust. Det blir mer klassisk infanteritrening og mindre statisk trening på vakthold og sikring i fremtiden, varsler den nye HV-sjefen.

—Dag Tangen Olsen—

Generalmajor Eirik Kristoffersen vil i fremtiden legge mer vekt på aktiv strid, bakhold og ildoverfall. I tråd med tanken om et mer robust HV har han allerede tilført troppene maskingevær og gjeninnført begrepene infanteri- og jegertrupp. Så retningen er klar.

EIRIK KRISTOFFERSEN

Født: 1969

1989-95: befalsskole, tjeneste i UNIFIL, Libanon, og krigsskole

1995-2000: troppssjef og sjef oppklaringseskadron, Brigade Nord

2001-14: skvadronsjef, nestkommanderende og sjef for Forsvarets Spesialkommando

Flere perioder i Afghanistan. Tildelt Krigskorset med sverd for lederskap i kamp i Afghanistan.

2016-17: Sjef plan og øving i FOH

Utdannelse: US Army War Collage og US Marine Corps Command and Staff College.

Kristoffersen overtok som sjef i desember 2017. Han endret ikke på årets øvelsesopplegg, til det var tiden for knapp, men fra 2019 kommer en ny innretning på treningen, lovet han under Norges Forsvarsforenings arrangement under Arendalsuka i august, der han holdt et bredt anlagt og interessant foredrag.

Ved å gjeninnføre mottoet «overalt - alltid» signaliserer han helt klart at organisasjonen skal vende tilbake til sine røtter, slik vi kjenner Heimevernet fra den kalde krigen. (Et videoopptak av foredraget ligger på Norges Forsvarsforenings Facebook-side, der det er sett av nærmere 5000 personer.)

TRENING VIKTIGERE UTSTYR

To utsagn markerer hans prioriteringer:

- Soldater og trening er viktigere enn moderne utstyr.
- Jeg ønsker årlige øvinger for alle, for å knytte lag og tropper nærmere sammen, selv om det resulterer i kortere øvelser av to-tre dagers varighet.

Årlige samlinger styrker samholdet og lojaliteten og sørger for at folk møter opp, selv om det finnes tusen muligheter for fritak, mener han.

Årlige øvelser for alle, selv om det resulterer i kortere øvelser av to-tre dagers varighet, mener Kristoffersen.

I dag trener HV fire-fem dager to år på rad (befalet seks dager). Det tredje året er det kun befalsøving i fem dager. Men vernepliktsloven gir rom for flere øvelsesdager.

For å få til mer effektiv trening trengs det imidlertid penger, og her vil forsvarssjefen selvsagt ha et ord med i laget. Men Kristoffersen kan etter årets politiske baluba om objektsikring få drahjelp av Riksrevisjonens mye omtalte rapport, der det heter

at HV mangler «operativ evne». Slik kan det ikke fortsette. Politisk vil han også finne bred støtte i Stortinget, som alltid har et godt øye til HV. Så hvem kan stoppe Kristoffersen?

SOLDATENE PÅ BAKKEN

Betyr soldatene på bakken noe, eller er det fly og missiler som blir avgjørende i fremtidens konflikter. Den folkelige forsvarsdebatten ruller fram og tilbake, men også toppoffiserer er uenige.

Kristoffersen er ikke i tvil om at soldater på bakken vil være sentralt også i fremtiden. «Det går aldri av moten», sa han. Her er det mannen med erfaring fra mange år i Afghanistan, hvor han møtte Taliban utrustet med enkle våpen, men med sterk vilje, som uttaler seg.

Han er ikke i tvil om at 40 000 HV-soldater vil ha en «avskrekkende effekt» som del av et nasjonalt forsvar, og at dette poenget er «underkommunisert».

«Det å stå overfor titusenvis av militært trente folk, soldater som stiller med våpen i hånd over hele Norge, er noe enhver motstander må ha i tankene.» Dette er nye toner fra en norsk general.

Heimevernet i Finnmark skal etter planen utrustes med panservernvåpen som f.eks av typen Javelin og bærbart luftvern. «Hadde Taliban vært utrustet med dette, ville vi hatt store problemer.»

Kristoffersen snakker med overbevisning om betydningen av «nasjonal beredskap», og han trakk tråden tilbake til de bitre erfaringene fra annen verdenskrig. «Aldri mer 9. april», ja, Kristoffersen sa faktisk det. Det er bare å sette kryss i taket. Det er lenge siden en general i Norge snakket slik.

Kristoffersen har i tidligere intervjuer fortalt om oppveksten i Bjerkvik ved Narvik, hvor erfaringene og minnene fra annen

- Soldater og trening er viktigere enn moderne utstyr, mener HV-sjef Eirik Kristoffersen.

verdenskrig i høyeste grad var levende etter at bygda nærmest ble utradert i begynnelsen av krigen, og hvor Kristoffersens nærmeste familie var sterkt involvert. Legg så til at faren var befal og ansvarlig for å rydde eksplosiver etter krigen. Han var også kontaktperson for Royal Marines, som trente i bygda nesten hvert år under den kalde krigen, og hvor de britiske soldatene var naturlige gjester i huset, har Kristoffersen fortalt. Med en slik oppvekst sitter forsvarsviljen i veggene.

Da Norges Forsvar spurte ham om det var en sammenheng mellom verneplikt og forsvarsvilje, var svaret helt klart: ja. - Det knytter sterke bånd mellom borgeren og soldaten, og mellom soldaten og myndighetene på en unik måte, sa han.

- Men tidligere forsvarssjef Sverre Diesen mener ikke det?

- Jeg er uenig med Diesen på dette punktet.

Også her er det all grunn til å sette kryss i taket.

HØYTEKNOLOGI

Da HV-sjefen fikk spørsmålet av møteleder i Arendal, generalsekretær Christian

Bugge Hjorth, om neste langtidsplan, og om en ny gjennomgang av størrelsen på HV var aktuell, tenkte han seg nøye om.

- Jeg kan ikke skjønne at antall HV-soldater skal komme opp igjen. Når man har kuttet i HV-folk for å spare småpenger, skyldes det overdreven tro på teknologi. Nå må HV få ro.

Så la han til at om det hadde vært opp til militære planleggere alene, hadde vi nok verken hatt spesialstyrker eller heimevern i Norge. Han var glad for at vi hadde politisk styring av Forsvaret, og Stortinget hadde bidratt med et mer balansert svar.

På første benk i Arendal satt stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete (Sp) i Utenriks- og forsvarskomiteen og nikket. To poeng til Kristoffersen også her.

Men kritikk av en «overdreven tro på teknologi» er selvsagt minelagt område. Og Kristoffersen understreket at F-35, som han kjente svært godt, var et fantastisk fly som vil dominere slagmarken i flere tiår fremover, og dessuten var selvsagt P-8 Poseidon og ubåter viktige nyinvesteringer. Så han trakk det ikke feil.

STOPPET NEDBYGGING

Den nye HV-sjefen har ønsket å begrense nedbyggingen av strukturen som nå omfatter i overkant av 200 områder. - Det normale er fire-fem tropper i hvert område, men noen steder er det nå redusert til to tropper, men det å beholde området med bygninger, skytebaner og annen militær infrastruktur er viktig hvis man skal fylle opp med mannskaper i fremtiden, mener Kristoffersen. Det å beholde strukturen er jo et velkjent grep med historisk forankring når militære organisasjoner raskt skal bygges opp igjen.

Kristoffersen understreket at HV er en lokal beredskapsorganisasjon, med vekt på

det lokale, som skal mobiliseres raskt. I dag kan han stille 50 prosent-styrken i løpet av fire timer. Det er bra. Men Kristoffersen vil videre, og han vil se på lagringen, noe som garantert vil bli krevende.

- Vi må ta tilbake den lokale beredskapen, som vi på grunn av mange pålegg og økonomiske krav har forvaltet oss bort fra. Blant annet er utstyr trukket inn sentralt for å få bedre kontroll i stedet for å ha det ute hos soldatene. Et sentralt mål er å koble sammen soldater og materiell så tidlig så mulig, understreket Kristoffersen.

OPERATIV LEDER

Det er FOH som har ledet HV-distrikter og områder til nå. Men fra første juli i år vil sjef HV ikke bare ha ansvar for utdanning og oppsetning, han vil bli operativ sjef, underlagt FOH. Fra Elverum skal han med sin stab lede HV-operasjonene i hele Norge.

Områdesjefen blir mer og mer sentral. Han skal være den store nettverksbyggeren som kjenner ordføreren, politimesteren og beredskapssjefen i kommunen, og være den lokale forsvarssjefen i sin teig.

- Han skal sammen med sine soldater reagere raskt, med stort initiativ og med stor handlekraft, uten å vente på ordre, understreket Kristoffersen, som skal samle alle områdesjefene på Terningmoen til en utvidet «peptalk» på nyåret. Det har aldri vært gjort før, så kursen er klar: Områdesjefene skal opp og mer fram i lyset.

FÅR MER MATERIELL

Når det gjaldt materiellsituasjonen i HV, begynner det å lysne:

- HK 416 vil bli det primære personlige våpenet. I dag har man fire ulike kalibre. - Vi må få færrest mulig kalibre. Dette er viktig ikke minst på grunn av etterforsyningen.
- Leveransen av utstyr er i rute, og beredskapslagrene fylles nå opp med ammunisjon. Så på dette området er HV-sjefen ikke bekymret.

Rekrutteringen, særlig i «grisgrendte strøk», er imidlertid et problem. Det omfatter viktige områder som Fosen, hvor hovedkampflybasen ligger, og i Evenesområdet med flyplass. I tillegg sliter man med rekrutteringen i Finnmark, et område som har fått økt prioritet. Men her er det

- Kutt i antall HV-folk for å spare småpenger skyldes en overdreven tro på teknologi, sier generalmajor Eirik Kristoffersen.

bare 90 personer hvert år som gjennomfører førstegangstjenesten. For å sikre nyrekruttering trenger HV imidlertid 150-200 hvert år fra Finnmark.

DEBATT OM VERNEPLIKTEN

Kristoffersen mener at geografisk tilhørighet må bli et viktig kriterium når man konkurrerer om plass i Forsvaret, slik at rekrutteringen til HV kan styrkes. For å bedre på situasjonen vil Kristoffersen gjennomføre en prøveordning med seks måneders rekruttskole.

- Særlig hvis Hæren nå legger opp til 16 måneder tjeneste i fremtiden, vil det bli mer behov for å utdanne flere for å fylle opp HV. Vernepliktige som har vært inne 16 måneder, er ubrukelige for meg på grunn av kun 3 måneder resttjeneste, understreket Kristoffersen, og viste til at verneplikten er begrenset til 19 måneder.

Kristoffersen vil ha bred diskusjon om verneplikten og mener at flere ungdommer skal gjennomføre førstegangstjenesten enten i tre eller seks måneder. (I dag er det 12-13 prosent av ungdomskullet som gjennomfører førstegangstjenesten.) Men er tre eller seks måneder soldatutdanning tilstrekkelig? Kristoffersen viste til at US Marines har 12 uker rekruttskole og 12 uker spesialisering. Dette er altså «The elite fighting force», som etter utdanning sendes for å tjenestegjøre i krigsområder i Afghanistan eller Irak.

- Med den ungdommen vi har i Norge, skal vi med seks måneders førstegangstjeneste nå veldig langt, mente han.

De som i dag gjennomfører førstegangstjeneste, har meget gode skolekarakterer og vil gjerne gå videre til universitetsutdanning, og mange av dem er derfor lite interessert i en lang karriere i Forsvaret. Ved å legge stor vekt på skolekarakterer ved seleksjon går Forsvaret glipp av praktikerne med litt dårligere skolekarakterer, folk som kanskje kunne vurdert en karriere i OR-korpset i Hæren eller Heimevernet. (OR-korpset dvs spesialistbefal.)

- Siden befallsskolene nå er nedlagt og man skal rekruttere personer til OR-korpset via førstegangstjenesten, er det helt sentralt å få praktikerne til å utføre førstegangstjeneste, understreket Kristoffersen.

Kristoffersen fremfører sine visjoner med vennlig autoritet. Han evner å kommunisere retningen både med overbevisning og entusiasme, og når han sier: «Dette trur jeg på», er det vanskelig å si nei.

Alderen 49 år tilsier at dette er en mann som kan klatre helt til topps. En rutinert observatør som flaggkommandør Jacob Børresen, som fulgte Kristoffersens innsats under høringen om objektsikring i Stortinget, var veldig imponert og gav Kristoffersen terningkast seks for innsatsen på sin Facebook-side.